

Complexnummer: 530048

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Flevorama

Aantal complexonderdelen

4

Monumentnummers van complexonderdelen

530049, 530050, 530051, 530689

Woonplaats

Naarden

Gemeente

Gooise meren

Provincie

Noord-Holland

Locatie van het hoofdobject

Flevolaan 4, 1411 KD te Naarden

Complexomschrijving

Omschrijving van het complex

HISTORISCHE BUITENPLAATS FLEVORAMA (gemeente Naarden en gemeente Huizen). De geschiedenis van de historische buitenplaats Flevorama gaat terug tot in de eerste helft van de 19de eeuw, waarbij gebruik werd gemaakt van een oudere aanleg die toebehoorde aan de buitenplaats Oud Bussum. In feite ligt de aanleg in de rechter flank van een voormalige ganzevoet uit de 18de eeuw, die in oorsprong tot het park van de 17de-eeuwse buitenplaats Oud Bussum behoorde en vanaf 1781 in bezit was van de eigenaar van de ten noordwesten van Flevorama gesitueerde buitenplaats Berghuizen (thans Berghuis). De lange beukenlaan langs de gehele westzijde van Flevorama betreft de centrale laan van deze ganzevoet en is een markant element in formele stijl in het verder grotendeels in landschapsstijl aangelegde park. De aanleg in landschapsstijl van het park van Flevorama kent een geleidelijke ontwikkeling, die begon vanaf 1816, toen J.P. van Rossum de buitenplaats Berghuis verwierf en het terrein geleidelijk aan in een aanleg in landschapsstijl transformeerde. In het deel van de aanleg dat in ieder geval al in 1842 Flevorama werd genoemd (vgl. de Topografische en Militaire kaart uit dat jaar) werd ongeveer de oostelijke helft van het terrein afgegraven ten behoeve van zandwinning. Zoals niet ongebruikelijk in die tijd bij zandwinning op buitenplaatsen werd het terrein zodanig afgegraven dat tegelijkertijd een aantrekkelijk en zeer geaccidenteerd landschap ontstond. De hoger gelegen gedeelten bleven bebost en werden voorzien van een patroon van slingerpaden, zoals nu nog zichtbaar is. In de tot parkweiden getransformeerde lagere gedeelten werd de brede zandvaart in curven aangelegd als een slingerende rivier in een arcadisch weidelandschap. De Topografische en Militaire kaart uit 1842 maakt zichtbaar dat in dat jaar de nu nog herkenbare aanleg in landschapsstijl al in grote trekken gereed was gekomen. Ook de huidige entree vanaf de Flevolaan naar de huisplaats is op deze kaart al geheel aangegeven. Op de plaats van het huidige landhuis Flevorama liet Van Rossum,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

ter plaatse van een door hem daar al eerder opgetrokken uit 's-Graveland afkomstige tabaksschuur, een belvédère als zomerhuis bouwen. Na de dood van Van Rossum in 1856 werd Flevorama afgesplitst van de buitenplaats Berghuis en werd de buitenplaats gekocht door Van Rossum's dochter, Elisabeth van Rossum, echtgenote van mr. A.E. Dudok van Heel. Kort na deze aankoop vonden een aantal veranderingen op de buitenplaats plaats. De belvédère werd gesloopt en ongeveer op dezelfde plaats werd het witgepleisterde classicistische landhuis Flevorama gebouwd. Kort erna, tussen 1858 en 1863, werd in het verlengde van de bewaard gebleven meest oostelijke laan van de ganzevoet het eveneens gepleisterde monumentale koetshuis in chaletstijl opgetrokken. De laan tussen voornoemde laan van de ganzevoet en de centrale laan van de ganzevoet (de westelijke beukenlaan op Flevorama) werd enkele decennia na de bouw van dit nieuwe landhuis gekapt en het terrein werd hier tot parkweide verbreed. Het nieuwe huis Flevorama werd ten opzichte van de Belvédère een kwartslag gedraaid, zodat de achterzijde eerst loodrecht op de laan en na de kap ervan loodrecht op de nieuwe parkweide kwam te liggen. Het doorzicht vanaf de achterzijde van het huis in deze richting heeft een grote perspectivische kwaliteit vanwege de in deze tijd in de weide geplante metasequoia. Aan de voorzijde keek het huis over de parkweide van Flevorama tot over de Naarderstraat in het ruime park met vijverpartijen van de buitenplaats Nieuw Valkeveen. Op de Bonnekaart uit 1872-1905 is te zien dat ter hoogte van dit doorzicht de Naarderstraat in deze tijd geen laanbeplanting kende. Dit doorzicht over de straat is thans niet meer aanwezig. Sinds de aanleg van de nieuwe parkweide achter het landhuis Flevorama omstreeks 1875 heeft de buitenplaats geen structurele veranderingen meer ondergaan. Tot in 1989 bleef de buitenplaats in bezit van de familie Dudok van Heel. Eind jaren '90 kwam de buitenplaats in bezit van mevrouw C. Fentener van Vlissingen, die het landhuis en koetshuis liet restaureren.

Het complex historische buitenplaats Flevorama wordt aan de NO-zijde door de Flevolaan, aan de NW-zijde door de Naarderstraat en aan de ZO-zijde door de Bollelaan begrenst. De grens aan de ZW-zijde ligt op de erfgrans van de buitenplaatsen Flevorama en Zuiderhoek, even ten zuidwesten van de lange beukenlaan.

Het complex historische buitenplaats Flevorama bestaat uit de volgende samenstellende onderdelen: LANDHUIS FLEVORAMA (1), HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG (2), KOETSHUIS (3), TUINHUIS MONTE CASA (4).

De omgrenzing van het complex, alsmede de aanduiding van de complexonderdelen, staat op de bij de bescherming behorende kaart aangegeven.

Waardering

Het complex HISTORISCHE BUITENPLAATS FLEVORAMA is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- vanwege de schoonheid van de historische tuin- en parkaanleg;
- vanwege de gaafheid en ouderdom van de historische tuin- en parkaanleg;
- vanwege de hoge ensemblewaarde van het huis, koetshuis en tuinhuis;
- als gaaf bewaard voorbeeld van een ontginningslandgoed uit de eerste helft van de 19de eeuw, waarbij exploitatie van zandafgraving samenging met landschapsarchitectuur.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 530049

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 oktober 2007
Kadaster deel/nr	82688/22

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Naarden	Gooise meren	Noord-Holland

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Naarden	C			2785

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 1

LANDHUIS FLEVORAMA. Tussen 1856 en 1860 in opdracht van Elisabeth Dudok van Heel -van Rossum opgetrokken classicistisch witgepleisterd onderkelderd landhuis, oorspronkelijk op T-vormige grondslag, onder zadeldak met flauwe helling met op de middenrisaliet een met een verdieping verhoogd middenstuk onder een overhoeks geplaatst zadeldak met flauwe helling. De voorgevel is door pilasters in drie traveeën geleed, waarbinnen centraal de brede entreepartij, voorafgegaan door een breed hardstenen bordes, waarboven een balkon met smeedijzeren balustrade. De entree bestaat uit een door lijstwerk omgeven tweeruits toegangsdeur met bovenlicht. Aan weerszijden twee T-vensters eveneens omlijst en afgesloten door een door voluten gedragen kroonlijst. Op de verdieping vijf omlijste T-vensters. In het verhoogde middendeel op de kap een 2-ruitsvenster met aan weerszijden twee mezzanino-vensters. Omgaande worden de gevels door een dubbele cordonlijst waarin rechte vakken ingedeeld en door een kroonlijst afgesloten. De pilasters vertonen halverwege een cirkelvormig veld. In de topgevels van de zijgevels een rond venster, geplaatst in een driehoekig veld. Aan deze zijde eveneens omlijste T-vensters. Oorspronkelijk was het huis aan de achterzijde voorzien van een twee venstertraveeën brede centraal gelegen uitbouw van een enkele bouwlaag onder overhoeks geplaatst zadeldak met flauwe helling. Deze werd tussen 1901 en 1904, toen het huis in bezit was van Aagot Fritjofna Dudok van Heel, met een verdieping tot de huidige hoogte opgetrokken. Op de verdieping aan deze zijde twee T-vensters. Voorts werd toen in de oksel van het T-vormige grondplan het huis aan de ZO-zijde tot het huidige niveau uitgebouwd. Aan de zijgevel van deze uitbouw werd een nieuwe rechthoekige zij-entree aangebouwd onder afgeplat schilddak met inzwenkende zinken schilden. Het plat wordt door crêtes afgesloten.

Inwendig vertoont de centraal gelegen hal nog het oorspronkelijke rozet-plafond in stuc. In de kamer rechts van de hal een haardpartij met spiegel met floretmotieven en marmeren schoorsteenmantel uit de bouwtijd. Deze kamer, alsmede de kamer links van de hal, vertoont eveneens nog het oorspronkelijke plafond in stuc. In de kelder (troggewelven) marmeren plavuizen en keukenkasten uit de bouwtijd. Het huis werd omstreeks 2000 gerestaureerd.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

Het LANDHUIS FLEVORAMA is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang: - als gaaf bewaard voorbeeld van een classicistisch landhuis als centrum van een buitenplaats uit het midden van de 19de eeuw;

- vanwege de ouderdom;

- vanwege de hoge ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

Monumentnummer*: 530050

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	10 oktober 2007
Kadaster deel/nr	82687/198

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Naarden	Gooise meren	Noord-Holland

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Naarden	

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Huizen	B			8020
Naarden	C			2784
Naarden	C			2640
Naarden	C			2819
Naarden	C			2785
Huizen	B			8021

*Omschrijving***

Omschrijving onderdeel 2

HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG. De aanleg van het park van Flevorama gaat terug tot in de 18de eeuw wanneer het park deel uitmaakt van de historische buitenplaats Oud-Bussum. De lange beukenlaan, die de gehele westgrens van het park markeert, was in feite de centrale laan van een 'ganzevoet'-vormige lanenstructuur die onderdeel was van het park van Oud-Bussum. Ook de rechte laan, die bij het koetshuis uitkomt, maakte oorspronkelijk deel uit van deze structuur. Voor het overige wordt de aanleg van het park van Flevorama gekenmerkt door een aanleg in landschapsstijl. Het park in landschapsstijl van Flevorama kent een geleidelijke ontwikkeling, die begon vanaf 1816, toen J.P. van Rossum de buitenplaats Berghuis verwierf en hiermee ook Flevorama, dat toen nog deel uitmaakte van de buitenplaats Berghuis. Van Rossum transformeerde de aanleg van Berghuis stapsgewijs in een aanleg in landschapsstijl. In het deel van het park dat in ieder geval in 1842 Flevorama werd genoemd (vgl. Topografische en Militaire kaart uit dat jaar) werd ongeveer de oostelijke helft van het terrein afgegraven ten behoeve van zandwinning. Zoals niet ongebruikelijk in deze tijd bij zandwinning op buitenplaatsen werd het terrein zodanig afgegraven dat tegelijkertijd een zeer aantrekkelijk en zeer geaccidenteerd landschap ontstond. De hoger gelegen gedeelten van het park bleven bebost en werden van een patroon van slingerpaden voorzien, zoals nu nog zichtbaar is. In de tot parkweiden getransformeerde lagere gedeelten werd de brede zandvaart in curven aangelegd als een slingerende rivier in een arcadisch weidelandschap. De Topografische en Militaire kaart uit 1842 maakt

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

duidelijk dat in dat jaar de nu nog herkenbare aanleg in landschapsstijl al in grote trekken gereed was gekomen. Ook de huidige entree vanaf de Flevolaan naar de huisplaats is op deze kaart al aangegeven. Op de huisplaats stond een klein zomerhuis, genaamd Belvédère Omstreeks de tijd van de bouw van het landhuis Flevorama tussen 1856-1870 onderging het park enkele wijzigingen.

Waardering

De HISTORISCHE TUIN- EN PARKAANLEG is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- vanwege de schoonheid van de historische tuin- en parkaanleg;
- vanwege de gaafheid en ouderdom van de historische tuin- en parkaanleg;
- als gaaf voorbeeld van een ontginningslandgoed uit de eerste helft van de 19de eeuw, waarbij exploitatie van zandafgraving samenging met landschapsarchitectuur.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 530051

Status rijksmonument
Inschrijving register* 10 oktober 2007
Kadaster deel/nr 82687/148

Woonplaats* Naarden
Gemeente* Gooise meren
Provincie* Noord-Holland

Locatiennaam Naarden
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Naarden
Sectie* C
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 2784

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 3

KOETSHUIS. Witgepleisterd koetshuis, opgetrokken tussen 1858 en 1863, even ten zuidoosten van landhuis Flevorama. Het in chaletstijl opgetrokken koetshuis bestaat uit een verhoogd middengedeelte onder flauw zadeldak met ruim overstek dat overhoeks geplaatst is op iets terug liggende zijdelen onder eveneens flauw zadeldak met ruim overstek. Centraal aan de voor(NO)zijde in midden- en zijdelen een dubbele getoogde staldeur. Op de verdieping van het middendeel een keperboogvenster (meerruits). De gevels zijn gepleisterd in blokmotief met pilasters op de hoeken. Het dak van het middenstuk vertoont aan de voorzijde een opengewerkte windveer met voluten in chaletstijl. Inwendig is de klinkerbestrating bewaard gebleven alsmede het balkenplafond en de tuig- en zadelkast, geschilderd in okergeel en rood (kleuren Dudok van Heel). De zolder vertoont brede grenen vloerdelen en oorspronkelijk kagebintconstructie met onder de nok omgekeerd keperboogvormig in elkaar grijpende rechte trekbalken. Het koetshuis is in de tweede helft van de jaren '90 van de 20ste eeuw gerestaureerd.

Waardering

Het KOETSHUIS is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- als gaafheid koetshuis in chaletstijl uit het midden van de 19de eeuw;
- vanwege de ouderdom;
- vanwege de ensemblewaarde.

Hoofdcategorie

Subcategorie

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Kastelen, landhuizen en parken

Bijgebouwen kastelen enz.

Koetshuis(L)

Monumentnummer*: 530689

Status rijksmonument
Inschrijving register* 10 oktober 2007
Kadaster deel/nr 82803/128

Woonplaats* Naarden
Gemeente* Gooise meren
Provincie* Noord-Holland

Locatiennaam Naarden
Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* Naarden
Sectie* C
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 2640

Omschrijving**

Omschrijving onderdeel 4

TUINHUIS MONTE CASA. Oorspronkelijk tot de aangrenzende buitenplaats Het Berghuis behorend voormalig jachthuisje in chaletstijl uit omstreeks het midden van de 19de eeuw, dat omstreeks de laatste kwart van de 19de eeuw ook dienst deed als biljartkamer en sociëteit. In verband met de laatst genoemde functie werd in 1880 een serre aangebouwd. Het op vierkante grondslag opgetrokken gebouwtje op plint is een verdieping hoog en wordt overkapt door een flauw zadeldak met ruim overstek. Centraal op het dak de schoorsteen, eveneens overkapt door een zadeldak met ruim overstek. Aan de met vakwerk afgewerkte voor(NO-)zijde de centraal gelegen entree, bestaande uit een dubbele meerruitterrasdeur, voorafgegaan door een verhoogde rechthoekige borstwering voor de serre. Op de verdieping, aan weerszijden van de voorgevel en aan de achterzijde, enkele meerruitsvensters.

Waardering

Het TUINHUIS MONTE CASA is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de hoge beeldbepalende en ensemblewaarde waarde in het park van Flevorama.

Hoofdcategorie Kastelen, landhuizen en parken
Subcategorie Tuin, park en plantsoen
Functie Tuinhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument